

Gustaf Wetter — blivande 60-åring — har gjort den sörmländska folkmusiken levande



Gustaf Wetter med en av sina kära fioler.

Han är kanske inte Sörmlands bästa spelman, men han är utan tvekan den mest kände av de nu aktiva. Det råder knappast någon tvekan om att det är hans förtjänst att den sörmländska folkmusiken i dag är en levande musik, som spelas av ett 10-tal spelmanslag länet runt. Hans förtjänst är det också, att så många gamla fina låtar från Sörmland finns nedtecknade och bevarade åt eftervärlden. Namnet på denna centralfigur inom den sörmländska folkmusiken är, som väl alla förstår, magister Gustaf Wetter i Katrineholm — ordförande och en av de drivande krafterna inom Sörmlands spelmansförbund sedan dess start 1925. Vice ordförande är han sedan ett år tillbaka i Sveriges spelmans riksförbund.

Gustaf Wetter, som fyller 60 den 3 april, är ärftligt "belastad" vad det gäller spelmanskapet och folkmusikintresset. Hans fader var Gränna sockens främste spelman, och redan i skolåldern fick sonen Gustaf vara med ute och spela vid danser.

— Jag har det i blodet, och det måste man ha, säger han själv. Redan som folkskoleyngling fick jag bra musikundervisning av en lärare, och när jag sedan gick i läroverket i Stockholm tog jag lektioner hos en hovkapellist. Utan musik skulle jag bara vara en halv människa. Jag tackar dock Gud för att jag inte har musiken som levebröd. Den är utslutande en hobby. Min stora lidelse vad det gäller folkmusiken är dock inte, som kanske många tror, att spela även om detta naturligtvis är mycket roligt. Det som gett mig största tillfredsställelsen är forskningen och alla de samtal jag haft med gamla fina spelmän, som jag sökt upp för att teckna ner spelmanslåtar. Denna verksamhet har också gett mig en levande bild av spelarnas- och allmogelivet förr i världen.

I Sörmland har jag besökt de flesta spelmännen och hunnit med att teckna ned inte mindre än omkring 600 originallåtar. Däribland finns många förnämliga som t. ex. österåkers brudmarsch och Sköldinge skänklåt. Bl. a. har jag fått ca 120 låtar och visor av den fine spelmannen Anders Gustaf Eriksson i Hägerbo i Flöda. Alla uppteckningar har jag nu överlämnat till Sörmlands spelmansförbunds arkiv.

1924 kom Gustaf Wetter till Sörmland och Katrineholm, då han som färsk folkskollärare tillträdde ett vikariat vid Södra skolan. Redan året efter var Gustaf Wetter med och bildade länets spelmansförbund.

— Initiativet till bildandet togs av Ernst Granhammar, som sedan blev något av en profet i det han reste landet runt för att organisera spelmännen. Hade inte dessa spelmansförbund kommit till, är det knappast troligt att det nu funnits någon levande folkmusik i större utsträckning. Jag var med i första styrelsen som sekreterare. 1939 blev jag förbundets ordförande. När jag övertog ordförandeklubban hade jag tre riktlinjer, som jag ville följa. De var att skaffa förbundet en god och sund ekonomi, att ge spelmännen ett gott renommé och att få fram en bra repertoar. I stort sett har jag lyckats förverkliga dessa tre målsättningar. Spelmännens rykte var tidigare inte det allra bästa. De söp ofta tappert när de var ute och spelade. Många ansåg nämligen att fiolerna lät bättre när de fått sig ett par supar. Så sent som 1945 vid en spelmansstämma i Eskilstuna tog en spelman fram brännvinsflaskan och halsade ur innehållet på podiet mitt framför ögonen på landshövdingen. Sådant händer inte nu ...

Gustaf Wetter har i egenskap av spelman besökt förutom de nordiska länderna även bl. a. Spanien, Frankrike, Tyskland, Holland och Österrike. Nu står hans största längtan till Skottland, där han gärna skulle vill studera säckpipan och lyssna på någon av de stora spelmanstävlingarna som hålls där.

— Det måste vara en tjugig upplevelse att höra på dessa tävlingar då spelmännen mäter sin skicklighet med varandra. Nära spelmanstävlingar i Sörmland vill jag dock inte ha. Spelmännen är tillräckligt avundsjuka på varandra ändå.

Säckpipan har sitt speciella intresse. Det är som bekant ett genuint skotskt instrument men det förekom även tidigare i Sverige. I slutet på 1700-talet spelades det bl. a. av spelmän i Stora Malm.

Trots sitt stora och brinnande intresse för folkmusiken är Gustaf Wetter inte musikaliskt enkelriktad. Han är mycket förtjust i bl. a. barockmusik. Han var med och bildade Katrineholms musiksällskap 1929 och var medlem i 20 år. Vidare har han varit medlem av kyrkokören i 13 år som tenor och ledde under ett par års tid Katrineholms manskör. Vidare har Gustaf Wetter i ett 20-tal år haft en stråkkvartett — den musikform som han själv anser vara den skönaste form av musikaliskt umgänge, "en lisa för själen och en mycket god musikalisk träning".